

EFTIRLØNARAVTALA

millum

FØROYA LÍVSTRYGGING

og

BÚSKAPAR- & LØGFRØÐINGA- FELAG FØROYA

við gildi frá 1. januar 2008

INNIHALDSYVIRLIT

- § 1. Sáttmálapartar
- § 2. Hvør er fevndur av sáttmálanum
- § 3. Innliman - Heilsuupplýsingar
- § 4. Innihaldið í skipanini
- § 5. Eftirlønarskipanir frá undanfarnum starvi
- § 6. Eftirlønargjald
- § 7. Javning av gjøldum og veitingum
- § 8. Reglur um bonus
- § 9. Reglur við útgjalding
- § 10. Reglur tá farið verður úr starvi
- § 11. Skattur av útgjaldi
- § 12. Felags treytir
- § 13. Ígildiskoma og uppsøgn

EFTIRLØNARSKIPAN

§ 1.

SÁTTMÁLAPARTAR

Sum liður í eftirlønarávttalu millum Føroya Lívstrygging (her nevnt LÍV) og Búskapar- & Løgfrøðingafelag Føroya (her nevnt BLF) verður hesin sáttmáli gjørdur partanna millum.

Tær reglur, ið galda fyri hesa eftirlønarskipan, standa í sáttmálanum. Afturat hesum koma allar eftirlønartryggingar undir Almennu tryggingartreytirnar fyri lívstryggingar hjá LÍV og reglurnar í galdandi lógum, harundir serliga lóg um tryggingarávttalur.

Sáttmálin hevur gildi frá 1. januar 2008, og fevnir um limir hjá BLF eftir ásetingum í § 2.

§ 2.

HVØR ER FEVDUR AV SÁTTMÁLANUM

Eftirlønarávttalan er í tveimum þørtum, ein bundin partur og ein sjálvboðin partur.

Tann bundni (obligatoriski) parturin fevnir um allar limir í BLF, sum eru í starvi sambært sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og BLF, á stovni sum hoyrir undir økið hjá Lønardeildini hjá Fíggjarmálaráðnum. Hesir stovnar vera ásettir í uppiskoyti til henda sáttmála.

Tann sjálvboðni parturin fevnir um limir í BLF sum eru í starvi á øðrum stovnum og virkum.

Stovnar og virkir hava møguleika at gera ávttalu við LÍV og BLF um, at limir í starvi á stovninum vera fevndir av bundna partinum av skipani.

§ 3.

INNLIMAN - HEILSUUPPLÝSINGAR

Tá eftirlønartryggingin verður teknað, skal limurin lata LÍV upplýsingar um heilsustandin. Kann limurin ikki koma undir vanligar treytir, verður í hvørjum einstøkum føri gjørd serlig ávttala um, hvussu tryggingin kann samansettast.

Limir, sum eru umfataðir av bundnu skipani, lata heilsuupplýsingar sambært reglunum hjá LÍV fyri bundnar skipanir. Limir, sum eru umfataðir av sjálvboðnari skipan, lata heilsuupplýsingar sambært reglunum hjá LÍV fyri privatar tryggingar.

Um samlaði váðin fyri ta einstøku skipanina, í samband við seinni broytingar økist meira enn 25 %, kann LÍV krevja nýggjar heilsuupplýsingar, galdandi fyri hesar broytingar.

Manglandi heilsuupplýsingar

Um so er at LÍV ikki hevur móttikið tey neyðugu tekningarskjølina, íroknað teir ynsktu heilsuupplýsingarnar, áðrenn 3 mánaðir frá avtalaða tekningardegi, verður eftirlønargjaldið brúkt til eftirløn uttan rætt til trygging við deyða, óarbeiðsfæri og gjaldsundantøku.

§ 4.

INNIHALDIÐ Í SKIPANINI

Trygging við pensjón

Pensjónin kann vera samansett av

- a) kapitaleftirløn
- b) lutaftirløn
- c) lívrentu

Inngjöld til eftirløn vera nýtt til eina **kapitaleftirløn**. Tann parturin av eftirlønargjaldinum, ið fer til kapitaleftirløn, má ikki fara uppum markið í rentutryggingarlógini (RTL) §1 E. Kapitaleftirlønin verður útgoldin í einum, tann 1. í mánaðinum aftaná, at limurin er vorðin 67 ár ella tá limurin fer frá við eftirløn, treytað av, at limurin er farin úr starvi.

Inngjöld, ið fara upp um markið fyri inngjald til kapitaleftirløn, sambært RTL § 1 E, fara til eina **lutaftirløn**. Lutaftirlønin verður útgoldin mánaðarliga í minsta lagi í 10 ár. Útgjaldingin byrjar tann 1. í mánaðinum aftaná, at limurin hevur fyllt 67 ár ella tá limurin fer frá við eftirløn, treytað av, at limurin er farin úr starvi, og verður útgoldin forút hvønn mánað. Doyr limurin, áðrenn útgjaldingartíðin er liðin, heldur útgjaldingin fram til njótanartilskilaða, soleiðis at veitingin verður útgoldin í 10 ár, ella kapitaliserað og útgoldin til njótunartilskilaða.

Limurin hevur møguleika at inngjalda til eina **lívrentu**. Útgjaldingin verður útgoldin forút hvønn mánað, so leingi limurin er á lívi, og byrjar tann 1. í mánaðinum aftaná, at limurin hevur fyllt 67 ár, ella tá limurin fer frá við eftirløn, treytað av, at limurin er farin úr starvi.

Eftirlønaráldurin er 67 ár. Limurin kann velja at fara frá við eftirløn áðrenn fylta 67 ár, tó í fyrsta lagi við 60 ára aldur, treytað av at farið verður úr starvi.

Útgjaldingarhátturin kann heilt fram til eftirlønaráldur, broytast frá kapitaleftirløn til lutaftirløn og lívrentu, sambært ásetingum í rentutryggingarlógini. Broytingin skal fremjast, áðrenn farið verður frá við eftirløn.

Trygging við óarbeiðsføri

Gjaldsundantøka

Gjaldsundantøka verður veitt um so er, at arbeiðsorkan verður skerd við 2/3 ella meira. Tá fellur inngjaldið til eftirlønarskipanina burtur aftaná 3 mánaðir, og LÍV rindar tryggingargjaldið, so leingi óarbeiðsføri stendur við, og tryggjaði er á lívi, um neyðugt heilt fram til fylta 67 ár ella til tá farið verður frá við eftirløn.

Um limur, áðrenn fylta 60 ár, gerst millum 1/2 og 2/3 óarbeiðsføru, og omanfyri nevndu reglur eru uppfyltar, fellur helvtin av tryggingargjaldinum burtur, so leingi óarbeiðsføri stendur við, um neyðugt heilt fram til fylta 67 ár.

Óarbeiðsføri trygging

Um ikki annað er valt, vera fyrisettar veitingar nýttar, sum eru ásettar sum prosent av eftirlønargevandi ársløn, út frá aldrinum á liminum, tá eftirlønartryggingin verður stovnað:

Fyri limir 34 ár og yngri:	60 % av eftirlønargevandi ársløn
Fyri limir millum 35 og 44 ár:	40 % av eftirlønargevandi ársløn
Fyri limir 45 ár og eldri:	20 % av eftirlønargevandi ársløn

Tó kunnu omanfyri nevndu prosent hækkast ella lækkast fyri tann einstaka, við upp til 20% stigum. Limurin varðveitir upprunaligu prosentini alla tryggingartíðina, men kann, tá hann vegna aldur kemur í bólki við lægri fyrisettari veiting, velja veiting sambært hesum bólki.

Um ikki annað er valt, verður tryggingartíðarskeiði fyri trygging við óarbeiðsføri er sett til 67 ár. Hvør einstakur limur kann áseta tryggingartíðarskeiðið fyri trygging við óarbeiðsføri at verða annaðhvørt 67 ár ella 60 ár.

Um limur gerst 2/3 ella meira óarbeiðsføru í tryggingartíðarskeiðnum, og tá ið óarbeiðsføri hevur staðið við í 3. mánaðir, verður tann árliga tryggingarveitingin útgoldin í mánaðarligum veitingum, fyrstu ferð 1. í mánaðinum eftir at 3. mánaðar tíðarskeiðið er liðið, og so leingi óarbeiðsføri stendur við og tryggjaði er á lívi, tó ikki longur enn til tryggingartíðarskeiðið er endað.

Um limur, áðrenn fylta 60 ár, gerst millum 1/2 og 2/3 óarbeiðsføru, og omanfyri nevndu reglur eru uppfyltar, verður veitt hálv veiting í mest lagi fram til 60 ár.

Fyri útgjald av óarbeiðsførisveiting, galda ásetingarnar í teimum Almennu tryggingar-treytunum hjá Føroya Livstrygging.

Trygging við deyða

Um ikki annað er valt, vera fyrisettar veitingar nýttar, sum eru ásettar sum prosent av eftirlønargevandi ársløn, út frá aldrinum á liminum tá tryggingin verður stovnað:

Fyri limir 34 ár og yngri:	300 % av eftirlønargevandi ársløn
Fyri limir millum 35 og 44 ár:	200 % av eftirlønargevandi ársløn
Fyri limir 45 ár og eldri:	100 % av eftirlønargevandi ársløn

Tó kunnu omanfyri nevndu prosent hækkast ella lækkast fyri tann einstaka, við upp til 200% stigum. Limurin varðveitir upprunaligu prosentini alla tryggingartíðina, men kann, tá hann vegna aldur kemur í bólki við lægri fyrisettari veiting, velja veiting sambært hesum bólki.

Tó verður altíð í minsta lagi uppsparða virðið á eftirlønini útgaldið við deyða áðrenn eftirlønaráldur. Útgjaldið er ongantið lægri enn uppsparða virðið.

Reglur í samband við samanseting

Veitingar við óarbeiðsføri og deyða kunnu ikki vera hægri enn, at í minsta lagi 25% av tryggingargjaldinum verður at nýta til pensjón.

Eftirlønarkonto

Limir, sum eru 52 ár ella eldri við innliman og limir, ið koma undir herdar treytir, kunnu velja eina serliga eftirlønarkontu hjá LÍV, uttan nakran tryggingarpart.

Rentan, á eftirlønarkontuni verður ásett við atliti til, at einki fyrisitingargjald verður tikið av inngjaldinum. Hetta merkir, at rentustøðið verður 1 % undir tí til eina og hvørja tíð galdandi bonusrentu hjá Føroya Lívstrygging. Hetta kann broytast, sambært tekniska grundarlignum hjá Føroya Lívstrygging.

Eftirlønarkontan verður útgoldin í einum, tá farið verður frá við eftirløn.

Limurin kann velja at fara frá við eftirløn áðrenn fylta 67 ár, tó í fyrsta lagi við 60 ára aldur, treytað av at farið verður úr starvi.

Eftirlønarkontan kann heilt fram til eftirlønaráldur, broytast til eina lutaeftirløn ella lívrentuskipan. Broytingin skal fremjast, áðrenn farið verður frá við eftirløn.

Tann parturin av eftirlønargjaldinum, ið fer til kapitaleftirløn, má ikki fara uppum lógarásetta markið fyri inngjöld til kapitaleftirløn, sambært RTL §1 E. Upphæddin verður javnað árliga. Inngjöld, ið fara uppum hetta mark, verða nýtt til eina luta eftirløn, har rentan verður ásett á sama hátt sum fyri eftirlønarkontoina

Lutaeftirlønin verður útgoldin mánaðarliga í 10 ár. Útgjaldingin byrjar tann 1. í mánaðinum aftaná, at limurin fer frá við eftirløn, og verður útgoldin forút hvønn mánað. Doyr limurin, áðrenn útgjaldingartíðin er liðin, heldur útgjaldingin fram til njótanartilskilaða, soleiðis at veitingin verður útgoldin í 10 ár ella kapitalisera, og útgoldin til næsta avvarðandi.

§ 5.

EFTIRLÖNARSKIPANIR FRÁ UNDAFNARNUM STARVI

Eftirlönarskipanir frá undanfarnum starvi, kunnu gerast ein partur av hesi eftirlönarskipan.

Um eingin broyting hendir í váðaviðurskiftunum fer flytingin fram uttan at heilsuupplýsingar verða latnir.

§ 6.

EFTIRLÖNARGJALD

Eftirlönargjaldið fellur til gjaldingar frammanundan, tann 1. í hvørjum mánaða. Einaferð um árið sendir LÍV tryggingaryvirlit til allar limir, ið koma undir henda sáttmála.

Limir hava móguleika at økja um inngjaldið til eftirlönarskipanina við sjálvbodnum inngjaldi. Persónliga eftirlönargjaldið verður hildið uttanfyri skattskyldugu inntøkuna hjá liminum. Arbeidsgevarin rindar tann persónliga partin av eftirlönargjaldinum inn til LÍV, saman við sáttmálaásetta eftirlönargjaldinum.

Tryggingargjaldstíðarskeiðið endar í tí mánað, tryggjaði fyllir 67 ár, fer frá við eftirløn, við deyða ella óarbeiðsføri áðrenn.

§ 7.

JAVNING AV GJÖLDUM OG VEITINGUM

Eftirlönargjaldið og veitingarnar verða javnaðið við grundarlagi í teimum inngoldnu tryggingarinngjöldunum til persónligu eftirlönarskipanina.

§ 8.

REGLUR UM BONUS

Vísandi til regulgerð hjá LÍVum býti av yvirskoti, verður tryggingartakarans lutur av yvirskotinum tilskrivaður hvørjari eftirlönartrygging sær eina ferð um árið sum kundaogn ella bonus.

§ 9.

REGLUR VIÐ ÚTGJALDING (sí tryggingartreytir hjá LÍV)

Við deyða

Um limurin doyr áðrenn eftirlónaraldur verður upphæddin sambært §1 útgöldin í einum. Útgaldið verður sambært njótanartilskilan. T.v.s. til tann/tey, sum limurin hefur ásett at útgjaldast skal til. Njótanartilskilaði kunnu vera ásett sambært reglunum í Rentutryggingarlógini § 1 I:

Hevur limurin ikki sett nakran inn sum njótanartilskilaðan, verður útgaldið til búgvið.

Við eftirlónaraldur

Tann 1. í mánaðinum eftir at limurin hefur rokkið eftirlónaraldur, verður uppsparða virðið á kapitaleftirlønini útgaldið í einum. Útgaldið verður til limin. Samstundis byrjar mógulig veiting á lutaeftirløn ella lívrentu.

Galdandi í samband við lutaftirløn: Doyr limurin, áðrenn útgjaldingartíðin er liðin, heldur útgjaldingin fram til njótanartilskilaða, soleiðis at veitingin verður útgöldin í útgjaldingartíðarskeiðinum.

Útgjald av tryggingarveitingum

LÍVbindur seg til at útgjalda tryggingarveitingarnar í mun til inngoldin tryggingargjöld, víst verður til Almennar tryggingartreytir og galdandi lógir.

Tryggingarupphæddirnar vera útroknaðar, tá tryggingin verður teknað og seinni dagførdar, eftir tí til eina og hvørja tíð galdandi útrokningargrundarlagi fyri LÍV.

§ 10.

REGLUR TÁ FARIÐ VERÐUR ÚR STARVI

Fer ein limur **úr starvi**, áðrenn eftirlønin tekur við, kann limurin velja, at rættindini hjá liminum verða skrivað á serligt tryggingarskjal, sum limurin tekur við sær. Tryggingarskjalið er eitt virðisskjal, ið prógvar rættindini hjá tryggjaða, og eigur at verða goymt á tryggum stað og skal til sína tíð latast aftur til LÍV í samband við útgjald av tryggingarveitingum, broytingum o.a.

Limur hevur síðani ikki fleiri krøv upp á gjöld til eftirløn frá arbeiðsgevaranum, men kann gera avtalu við LÍV um, hvussu viðurskiptini skulu verða við eftirlønini.

Framhald av tryggingini

Limir hava rætt til sjálvir at halda fram við tryggingini við fullum tryggingargjaldi ella við lægri tryggingargjaldi. Nýggjur arbeiðsgevur kann eisini halda fram at rinda til skipanina.

Allar treytir í hesum sáttmála verða at galda fyri flutta virðið til eina nýggja eftirlønartreytting, uttan mun til, um inngoldið verður av nýggjum arbeiðsgevura ella liminum sjálvum.

LÍV krevur bert nýggja heilsuváttan, um tryggingarupphæddirnar hækka í tann mun tær vanligu reglurnar hjá LÍV gera hetta neyðugt.

Gjaldsskái

Verður hildið uppá at rinda tryggingargjald, og tryggingargjald ikki er goldið 3 mánaðir eftir seinasta gjaldsdag, verður gjaldsskái veittur í tilsamans 1 ár, uttan at rætturin til trygging í hesum føri verður broyttur. Gjaldið fyri tryggingarpartin verður mótroknað í uppsparða virðinum á eftirlønartreyttingini. Tað kann tó ikki verða givin gjaldsskái fyri longri tíðarskeið, enn at gjaldið fyri tryggingarpartin kann rúmast í uppsparða virðinum.

Frítrygging

Um inngjald av tryggingargjöldum ikki byrjar aftur innan 1 mánað eftir at tíðarskeiðið fyri gjaldsskái er lokið, verður tryggingin umskrivað til gjaldsfrítt tryggingarskjal av sama slag sum tann upprunaliga, men við lækkaðari tryggingarhædd, í samsvari við tryggingartreytir og reglugerðir hjá LÍV. LÍV ber síðani bert ábyrgd av teimum tryggingarupphæddum, sum kunnu fáast við at tryggingin verður umskrivað til frítrygging.

Limur kann søkja um at fáa tryggingina umskrivaða til frítrygging, í staðin fyri gjaldsskái.

Gjaldsskái/farloyvi

Limur kann søkja um gjaldsskái, t.d. í farloyvis- ella barnsburðartíð, sambært tryggingartreytunum fyri LÍV.

Afturkeyp

Um Fíggjarmálaráðið gevur loyvi til tess, kann tryggjaði fáa útgoldið afturkeypsvirðið. Um so er, at limurin er fylltur 60 ár og er farin úr starvi, krevst tó ikki loyvi frá Fíggjarmálaráðnum.

Um so er at ein partur av afturkeypsvirðinum stavar frá einum tryggingarskjali, ið tryggjaði hevði frammanundan, er galdandi fyri henda partin av skipanini, at tær fyrru afturkeyps-treytirnar halda fram.

§ 11.

SKATTUR AV ÚTGJALDI

Skattur og avgjöld, sum LÍV sambært teimum til eina og hvørja tíð galdandi lógum og reglum er áløgd at afturhalda, ganga frá øllum útgjaldingum.

Skattagrundarlagið hjá tí einstøku skipanini er tilskilað í tryggingaryvirlitinum.

§ 12.

FELAGS TREYTI

LÍV letur liminum eitt tryggingaryvirlit, ið er eitt ískoyti til henda sáttmála og sum ásetur, hvørjar tryggingarveitingar eru galdandi fyri tann einstaka limin.

Tann einstaki limurin eigur persónliga sína eftirlønartrygging og kann taka hana við sær til annan pensjónsveitara, um limurin tekur við øðrum starvi, ið er uttanfyri sáttmálaækið.

Allar treytir í hesum sáttmála verða at galda fyri flutta virðið til eina nýggja eftirlønartrygging, uttan mun til, um inngoldið verður av nýggjum arbeiðsgevara ella liminum sjálvum.

Allar tryggingar koma undir Almennu tryggingartreytirnar fyri lívstryggingar hjá LÍV og reglurnar í galdandi lógum, harundir serliga lóg um tryggingaravtalur.

Tryggingarnar verða útroknaðar eftir tí til eina og hvørja tíð galdandi útrokningargrundarlagi hjá LÍV, ið er góðkent av Tryggingareftirlitinum.

Tær eftirlønir, ið eru uppibornar sambært hesum eftirlønarsáttmála, verða útgoldnar, sjálvt um limurin eigur endurgjald sambært ta til einahvørja tíð galdandi vanlukku- og avlamistryggingarlóg.

Fer limurin úr starvi, kann eftirlønartryggingin halda áfram undir somu treytum, og treytað av, at tað fulla eftirlønartryggingargjaldið verður goldið.

§ 13.

ÍGILDISKOMA OG UPPSØGN

Hesin sáttmáli kemur í gildi 1. januar 2008.

Sáttmálin kann sigast upp skrivliga av báðum partum við 3 mánaða ávaring til ein 1. í einum mánaða.

Fyri LÍV kann uppsøgn av hesum sáttmála bert galda fyri skylduna til at innlima nýggjar limir í skipanina.

Uppsøgn frá BLF kann umfata

1. Uppsøgn av skylduni til at innlima nýggjar limir.
2. Uppsøgn av skylduni til at innlima nýggjar limir og at hækka tær verandi skipanir.
3. Uppsøgn av skylduni til at innlima nýggjar limir og framhaldandi at rinda fyri verandi limir.

Galdandi fyri limirnar hjá BLF kemur hesin sáttmáli í staðin fyri sáttmálan millum LÍV og Akademikarafeløginu dagfestur 26.02.1993.

Sáttmálin verður undirskrivaður í tveimum einsljóðandi eintøkum, og fær hvør partur sítt eintak í varðveitslu.

Tórshavn, tann 14/12-07

Tórshavn, tann 20 DEC. 2007

FØROYA LÍVSTRYGGING

**BÚSKAPAR- & LØGFRØÐINGA-
FELAG FØROYA**

Tómas Eliassen

Helne Lützen

Halberdt Jørgensen

Teji Petersen